

Paper Type: Original Article

Investigating the Effect of Psychological Characteristics of Financial Managers on Voluntary Disclosure of Information Based on the Structural Equation Method

Meysam Kaviani^{1,*} , Kaveh Kaviani¹

¹ Department of Finance, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran; meysam.kaviani@Kiau.ac.ir; kaveh.k79@gmail.com.

Citation:

Kaviani, M., & Kaviani, K. (2025). Investigating the effect of psychological characteristics of financial managers on voluntary disclosure of information based on the structural equation method. *Strategic studies in financial management and insurance*, 2(2), 113-132.

Received: 01/03/2025

Reviewed: 29/04/2025

Revised: 10/05/2025

Accepted: 12/07/2025

Abstract

Purpose: This study investigated the effect of financial managers' psychological characteristics on voluntary information disclosure.

Methodology: This study was applied in terms of purpose, descriptive in terms of implementation method, and based on the Structural Equation Modeling (SEM) approach. The statistical population of the present study consists of all board members of companies listed in the Securities and Exchange Organization, which, according to the studies conducted, was 1670 people, of whom 183 were selected using the convenience method.

Findings: The research findings showed that neuroticism, conscientiousness, extraversion, agreeableness, and openness significantly affect voluntary information disclosure, with beta coefficients of -0.11, 0.14, 0.16, 0.22, and 0.12, respectively.

Originality/Value: Although several studies have been conducted on voluntary disclosure of information, most of these studies have focused on external factors such as structural characteristics of the company, financial performance, or legal requirements. With an innovative approach, the present study has examined financial managers' psychological attributes as an internal and human factor in the decision-making process. This factor has received less attention in the accounting and disclosure literature. The originality of this study lies in its focus on the five personality dimensions of the five-factor personality model and their effect on the level of voluntary disclosure of information in companies listed on the Iranian Stock Exchange. Also, using the SEM approach in analyzing the relationships between psychological and behavioral variables has contributed significantly to clarifying the mechanisms of influence of these characteristics. This research is one of the first efforts in the country's accounting literature to introduce individual psychological perspectives into financial information disclosure. It can open new horizons for interdisciplinary studies in managers' financial behaviors.

Keywords: Voluntary disclosure of information, Personality characteristics of managers, Structural equations.

Corresponding Author: meysam.kaviani@Kiau.ac.ir

<https://doi.org/10.22105/ssfdmi.v2i2.78>

Licensee. **Strategic Studies in Financial Management and Insurance**. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).

بررسی تاثیر ویژگی‌های روانی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات بر اساس روش معادلات ساختاری

میثم کاویانی^۱، کاوه کاویانی^۱

^۱گروه مالی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف بررسی تاثیر ویژگی‌های روانی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش اجرا توصیفی و مبتنی بر رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های پذیرفته‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار تشکیل می‌دهد که مطابق بررسی‌های صورت‌گرفته تعداد آن‌ها ۱۶۷۰ نفر بود که از این بین ۱۸۳ نفر به روش در دسترس انتخاب شدند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد روان‌رنجوری، وجدانی‌بودن، برون‌گرایی، سازگاری و پذیرابودن به ترتیب با ضرایب بتای ۰/۱۶، ۰/۲۲ و ۰/۱۲ بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد.

اصالت/ارزش افزوده علمی: اگرچه تاکنون مطالعات متعددی در زمینه افشای اختیاری اطلاعات صورت گرفته است، اما عمده این پژوهش‌ها بر عوامل بیرونی نظیر ویژگی‌های ساختاری شرکت، عملکرد مالی یا الزامات قانونی تمرکز داشته‌اند. پژوهش حاضر با رویکردی نوآورانه، به بررسی ویژگی‌های روان‌شناختی مدیران مالی به‌عنوان عاملی درونی و انسانی در فرآیند تصمیم‌گیری پرداخته است؛ عاملی که کمتر در ادبیات حسابداری و افشا موردتوجه قرار گرفته است. اصالت این پژوهش در تمرکز آن بر پنج بعد شخصیتی مدل پنج‌عاملی شخصیت و تاثیر آن‌ها بر میزان افشای اختیاری اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار ایران نهفته است. همچنین، بهره‌گیری از رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری^۱ در تحلیل روابط میان متغیرهای روان‌شناختی و رفتاری، به شفاف‌سازی سازوکارهای اثرگذاری این ویژگی‌ها کمک شایانی کرده است. این تحقیق از نخستین تلاش‌ها در ادبیات حسابداری کشور به شمار می‌رود که دیدگاه‌های روان‌شناسی فردی را در حوزه افشای اطلاعات مالی وارد کرده و می‌تواند افق‌های جدیدی را برای مطالعات بین‌رشته‌ای در زمینه رفتارهای مالی مدیران بگشاید.

کلیدواژه‌ها: افشای اختیاری اطلاعات، ویژگی شخصیتی مدیران، معادلات ساختاری.

۱- مقدمه

طی سالیان اخیر نارضایتی سرمایه‌گذاران و بازارهای مالی از گزارشگری مالی الزامی شرکت‌ها، تقاضا تهیه داوطلبانه جامعه در مورد راهبردهای بلندمدت و عملکرد مدیران را افزایش داده است [1].

¹ Structural Equation Modeling (SEM)

از جمله خصوصیات بارز اطلاعات گزارشگری مالی افشا می باشد از رفتار و انگیزه های مدیران تاثیر می پذیرد. افشای اختیاری در حقیقت نوعی افشای فراتر از قوانین و استانداردها است. استانداردهای حسابداری اگرچه تعیین کننده حداقل میزان افشا هستند اما جهت افشای اضافی اطلاعات محدودیتی در نظر نمی گیرند. در صورتی که مدیریت بتواند با افشای اطلاعات اضافی و داوطلبانه رهنمودهای بهتری را در ارتباط با اهداف و چشم انداز آتی شرکت و به کارگیری هرچه بهتر از منابعی که در اختیار دارد ارایه دهد و تصویر شفاف تری از وضعیت موجود نمایان کند، در این حالت سرمایه گذاران و استفاده کنندگان دیگر از صورت های مالی این توانایی را دارند تا از تدابیر مدیریت اطلاع پیدا کنند و انتقادات آن ها نسبت به عملکرد موسسه برطرف گردد و به آینده موسسه امید پیدا می کنند. افشای اختیاری اطلاعات، به افشای اطلاعات برگزیده شده به واسطه واحد تجاری نظیر اطلاعات مالی و غیر مالی که مازاد بر اطلاعات مقرر شده با مراجع قانونی قوانین و مقررات حاکم بر گزارشگری مالی، استانداردهای حسابداری و مراجع حرفه ای می باشد اشاره می کند [2] و مدیران شرکت ها جهت آگاه کردن سرمایه گذاران از چشم اندازهای آتی و اهداف و استراتژی های شرکت، اقدام به افشای اختیاری اطلاعات می کنند. ارایه اطلاعات اختیاری مالی و غیر مالی درباره شرکت منجر به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، افزایش نقد شوندگی سهام و در نهایت بهبود وضعیت مالی شرکت می گردد [3]. شرکت ها جهت حصول اعتماد سرمایه گذاران در راستای امر سرمایه گذاری در بازار سرمایه نیازمند افزایش افشا و شفافیت در ارایه اطلاعات اعم از مالی و غیر مالی می باشند. علاوه بر این، برخی از شرکت ها علاوه بر افشای حداقل اطلاعات بر اساس استانداردهای مربوط و قوانین و مقررات دیگر اقدام به افشای اضافی اطلاعات به صورت اختیاری نیز می کنند. اطلاعات سودمند و مربوط تهیه شده توسط افشای داوطلبانه موجب بهبود فرآیند تصمیم گیری سرمایه گذاران می شود و استفاده کنندگان دیگر از افشای اطلاعات شرکت را در موقعیت مناسب تری برای تخصیص منابع اقتصادی قرار می دهد [4].

از ویژگی های رفتاری که بر افشا اختیاری اطلاعات اثرگذار می باشد؛ ویژگی های روانی مدیران می باشد. عوامل غیر عقلایی نظیر احساسات، فرهنگ، شخصیت، دین و ایدئولوژی، به عنوان عواملی محسوب می شوند که در رفتار افراد در موقعیت های گوناگون تصمیم گیری به صورت چشمگیری ایفای نقش می کنند [5]. خصوصیات شخصیتی افراد نظیر مغز و هورمون ها به این دلیل است که وابسته به رفتار افراد و خصوصیات شخصیتی آنان است. به همین خاطر، خصوصیات شخصیتی افراد، زمینه ساز رفتارهای آنان می باشد. رهبری سازمانی از جمله مسایلی است که به صورت وسیع در روانشناسی سازمانی به بحث گذاشته شده است. رهبری از جمله فرآیندهای اصلی هر سازمان به حساب می آید و استفاده از سازمان به روش های رهبری مدیران آن تکیه دارد. مدیران عامل کلیدی ارتقای عملکرد سازمان ها محسوب می شوند و به اخذ تصمیماتی می پردازند که در شکست یا موفقیت سازمانشان موثر است. به همین خاطر این رفتارهای مدیران که از خصوصیات شخصیتی آنان ناشی می شود، در محیط سازمانی بر سیر تحول پویایی و شکوفایی سازمان موثر واقع می شوند [6]. بر اساس مدل های نظریه های مالی در بسیاری از موارد اثر فرهنگ، مذهب و شخصیت را نمی توان در تصمیم گیری مدیران و سرمایه گذاران در نظر نگرفت زیرا دارای تاثیرات بسزایی بر روند حرکت بازارها می باشد [7]. از آنجایی که ادراک عامل اساسی در تصمیم گیری به شمار می آید، عامل شخصیت نیز در این امر دخیل است و با توجه به اینکه خصوصیات شخصیتی در رفتاری که فرد از خود نشان می دهد غیر قابل انکار است. می توان ادعا نمود که خصوصیات روانی و شخصیتی مدیران از جمله عواملی است که تاثیرات چشمگیری بر عملکردشان دارد و اختلافاتی که در ویژگی های روانی وجود دارد باعث ایجاد عملکردهای مختلف می شود. شناخت عوامل روانی تاثیرگذار بر ذهنیت مدیران و استفاده از آن ها در رسیدن به اطلاعات باکیفیت قادر به ایجاد نهایت اعتماد بازار برای شرکت است تا هم فرصت سودآوری را از دست ندهند و هم با ارایه اطلاعات باکیفیت به جلب رضایت سهامداران بپردازند [8].

مساله اصلی مطرح شده در پژوهش حاضر این است که عدم افشای اختیاری اطلاعات در شرکت ها موجب شده است اعتماد سرمایه گذاران در بازار سرمایه از بین برود و این امر موجب شده است وضعیت مالی شرکت و چهره مدیریتی شرکت با مشکل مواجه شود؛ بنابراین، در پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سوال هستیم که آیا ویژگی های روانی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات بر اساس روش معادلات ساختاری تاثیر دارد؟

ضرورت پژوهش حاضر در این است که طی سال های اخیر عدم رضایت سرمایه گذاران و بازارهای مالی از گزارش مالی الزامی شرکت ها، عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران و سرمایه گذاران، افزایش هزینه سرمایه، عدم نقد شوندگی سهام و کاهش سودآوری از عواملی هستند که در اثر افشای نامناسب اطلاعات به وجود آمده است [9]، لذا مطالعات پیرامون افشای اختیاری اطلاعات امری واجب و ضروری است.

اهمیت نظری این پژوهش آنجا است که افشای داوطلبانه ارایه مازاد بر الزام قانونی اطلاعات محسوب می شود. درواقع مدیریت شرکت در امر به دست آوردن اطلاعات حسابداری و اطلاعات دیگر که زمینه ساز سهولت و تامین مناسب نیازهای استفاده کنندگان می باشد آزادی عمل دارد. این

امکان وجود دارد که شرکت‌ها برای محدود نمودن برداشت نامناسب سرمایه‌گذاران و ایجاد آگاهی در مورد چشم‌اندازهای آینده شرکت، اقدام به افشای داوطلبانه کنند. ارایه اطلاعات داوطلبانه در مورد شناسایی اندازه‌گیری و افشای اقلام حسابداری در صورت‌های مالی موجب جذب سرمایه‌گذاران می‌گردد و به صورت کاملاً تاثیرگذاری موجب می‌شود تا وضعیت مالی و چهره مدیریتی شرکت بهبود یابد [10]. از نتایج دیگر افشای داوطلبانه کاهش شرایط عدم اطمینان است که این نیز در جایگاه خود لزوم نظارت بر فعالیت‌های مدیریت را کم می‌کند و به دنبال آن باعث هزینه‌های تامین مالی و افزایش ارزش شرکت نیز کاهش می‌یابد [3]. از طرفی دیگر افشای اختیاری اطلاعات نقش مهمی در بهبود تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران، بهبود نقد شوندگی سهام که هزینه سرمایه و افزایش سودآوری شرکت را در پی خواهد شد و این افشا و بالا رفتن سطح شفافیت اطلاعات به دست آمده از آن از جمله زیرساخت‌های اساسی توسعه اقتصادی در کشورها محسوب می‌شود [9]. از طرفی دیگر با مرور در پیشینه پژوهش‌های صورت گرفته، مشخص شده است که مطالعه‌ای به طور واضح و صریح به بررسی تاثیر ویژگی‌های روانی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات انجام شده باشد، یافت نشده است و در این پژوهش قصد داریم خلا مطالعاتی را برطرف نماییم و مطالعات را در این زمینه گسترده نماییم.

اهمیت کاربردی پژوهش حاضر در این است که نتایج حاصله از این مطالعه می‌تواند برای مدیران مالی شرکت‌ها، سرمایه‌گذاران، سهامداران و دانشجویان و پژوهشگران مفید واقع شود و به عنوان راهنمایی جهت گسترش مبانی نظری افشای اختیاری اطلاعات و عوامل تاثیرگذار بر آن باشد.

۲- ادبیات و بسط فرضیه‌ها

ویژگی‌های روانی افراد مختلف نظیر مغز و هورمون‌ها نشان می‌دهد که رفتار افراد وابسته به منشا و خصوصیات روانی آنان است؛ به همین خاطر ویژگی‌های روانی افراد زمینه‌ساز نوع رفتارهای آنان می‌باشد. رهبری سازمانی، یکی از جمله مسائلی است که به صورت وسیع، در روانشناسی سازمانی مورد بحث و بررسی قرار داده می‌شود. رهبری یکی از اصلی‌ترین فرآیندهای هر سازمان به شمار می‌رود و بهره‌وری سازمان، تکیه بر روش‌های رهبری مدیران آن دارد [11]. مدیران عامل کلیدی ارتقای عملکرد سازمان‌ها به محسوب می‌شوند و اتخاذ تصمیمات، در شکست یا موفقیت سازمانشان موثر واقع می‌شود [12]. به همین خاطر رفتارهای مدیران که از خصوصیات روانی آنان ناشی می‌شود در محیط سازمانی بر سیر تحول پویایی و شکوفایی سازمان اثرگذار است. ویژگی‌های روانی دارای پنج بعد روان‌رنجوری، وجدانی‌بودن، برون‌گرایی، سازگاری و پذیرابودن است. به همین خاطر رفتارهای مدیران که خصوصیات شخصیتی آن‌ها نشأت می‌گیرد، در محیط سازمانی بر سیر تحول پویایی و شکوفایی سازمان تاثیر می‌گذارند [6]. طبق مدل‌های نظریه‌های مالی در بسیاری از مواقع اثر فرهنگ مذهب و شخصیت در اتخاذ تصمیمات مدیران و سرمایه‌گذاران غیرقابل انکار است، زیرا دارای تاثیر بسزایی بر روند حرکت بازارها است [7]. همان‌طور که ادراک عامل اصلی در تصمیم‌گیری می‌باشد، شخصیت نیز در این امر دخیل است و با توجه به اینکه ویژگی شخصیتی در رفتاری که فرد بروز می‌دهد غیرقابل چشم‌پوشی است. می‌توان گفت ویژگی‌های روانی و شخصیتی مدیران از جمله عواملی هستند که بر عملکردشان موثر واقع می‌شود [18] و تفاوت در ویژگی‌های روانی باعث می‌شود تا عملکردهای متفاوتی داشته باشند [13]. شناخت عوامل روانی موثر بر ذهنیت مدیران و استفاده از آن‌ها در دست یافتن به اطلاعات باکیفیت می‌تواند نهایت اعتماد را در بازار برای شرکت به وجود آورد تا هم فرصت سودآوری را از دست ندهند و هم با ارایه اطلاعات باکیفیت باعث جلب رضایت سهامداران شوند [8]. در این راستا مشایخ و همکاران [14] نشان دادند خودشیفتگی مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات شرکت‌ها تاثیر می‌گذارد. عباسی و ایزی [15] نشان دادند تصمیم‌گیری اخلاقی مدیران بر افشای اسرار مالی و غیرمالی تاثیر معناداری می‌گذارد. شفاعت و همکاران [16] نشان دادند تیپ شخصیتی مدیران بر مدیریت سود افشای مسئولیت‌های اجتماعی تاثیر مثبت دارد. با توجه به مبانی نظری بیان شده فرضیه اصلی پژوهش مطابق زیر بیان می‌شود:

فرضیه ۱ - ویژگی‌های روانی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

یکی از ابعاد ویژگی‌هایی روانی، روان‌رنجوری است. روان‌رنجوری یکی از جوانبی می‌باشد که بر پایه تجربه هیجانات نامطلوب و فرضی می‌باشد. افراد روان‌رنجور یک سری ویژگی دارند که عبارت‌اند از اضطراب، خشم و کینه‌ورزی، افسردگی، هوشیاری به خویشتن و آسیب‌پذیری. این بعد اشاره به توانایی فرد در تحمل استرس دارد. افراد با این ویژگی ثبات عاطفی پایینی دارند. این افراد نگران، عصبی، مایوس و ناامید، دارای استرس، خجالتی، آسیب‌پذیر و شتاب‌زده می‌باشند. افراد روان‌رنجور به طور معمول دارای حال و هوای منفی در محیط کار هستند و عموماً نسبت به کارشان نگرش مثبتی ندارند. این امکان وجود دارد که در تصمیم‌گیری‌های گروهی دارای نفوذ هشیارکننده باشند که این امر از طریق بیان جوانب منفی

تصمیم اخذشده، رخ می‌دهد [17]. در این راستا لیانو و همکاران [18] نشان دادند که ویژگی‌های روانی مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد. مطابق مبانی نظری بیان‌شده فرضیه فرعی ۱ پژوهش به‌صورت زیر مطرح می‌شود:

فرضیه فرعی ۱- روان‌رنجورگرایی مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

یکی دیگر از ابعاد ویژگی‌های روانی، وجدانی‌بودن است. این شاخص احساس وظیفه، نیاز به پیشرفت و سازمان‌دهی را شامل می‌شود. افراد وجدانی ویژگی‌هایی نظیر شایستگی، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و نظم درونی دارند. شخص با وجدان بالا، فردی شایسته، منظم، وظیفه‌شناس، هدف‌جو، دارای انضباط شخصی، وقت‌شناس و قابل اتکا (مشاور) می‌باشد. وظیفه‌شناسی ازجمله مواردی است که در موقعیت‌های سازمانی بسیاری مفید و مهم است و به‌عنوان شاخصی مناسب جهت پیش‌بینی عملکرد در بسیاری از مشاغل تلقی می‌شود؛ زیرا تمایل این افراد برای رسیدن به موفقیت بیش از دیگران می‌باشد [19]. در این راستا حیدرپور و رجب دری [20] تحقیقی انجام دادند که طی آن به بررسی رابطه اخلاق حرفه‌ای و ویژگی‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته‌ها بیانگر این مهم بود که میان اخلاق حرفه‌ای و برون‌گرایی، سازگاری، وجدانی‌بودن و پذیرا بودن، همبستگی مثبت و معنادار و بین اخلاق حرفه‌ای و روان‌رنجوری همبستگی منفی معنادار وجود دارد.

بنابراین مطابق مبانی نظری داده‌شده فرضیه فرعی ۲ پژوهش مطابق زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه فرعی ۲- وجدانی‌بودن مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

یکی دیگر از ابعاد ویژگی‌های روانی، برون‌گرایی است. این شاخص یک سری از خصوصیات نظیر اجتماعی و قاطع بودن، فعال و دوستدار دیگران بودن را شامل می‌شود. افراد برون‌گرا ویژگی‌های دارند که عبارت‌اند از جمع‌گرایی، قاطعیت، فعالیت، هیجان‌خواهی و هیجان‌های مثبت. برون‌گرایی به صفتی گفته می‌شود که شخص پرنرژی، معاشرتی، جسور، فعال، هیجان‌طلب و دارای شور و شوق، دارای اعتمادبه‌نفس و احساسات مثبت باشد [19]. افراد برون‌گرا تمایل دارند تا به شکل اجتماعی، احساسی و صمیمی باشند و به‌طور معمول با افراد گوناگون به‌راحتی کنار می‌آیند. اگر از نظر کاری بررسی کنیم این افراد در محیط کارشان روحیات و حالات مثبت دارند و نسبت به شغلشان، احساس رضایت بیشتر و عموماً در مورد سازمان و محیط پیرامونی خود حس بهتری را تجربه می‌کنند [21]. در این راستا گودرزی و حاجیها [22] دریافتند ویژگی‌های شخصیتی در به وجود آمدن قضاوت‌های اخلاقی حساب‌برسان بسیار موثر است.

بنابراین مطابق مبانی نظری داده‌شده فرضیه فرعی ۳ پژوهش مطابق زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه فرعی ۳- برون‌گرایی مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

یکی دیگر از ابعاد ویژگی‌های روانی سازگاری است. این شاخص تاکیدش بر گرایش‌های میان افراد است. فردی سازگار نامیده می‌شود که نوع دوست است، با دیگران احساس همدردی دارد و در مواقع کمک به آنان اشتیاق دارد. افراد سازگار یک سری ویژگی دارند که عبارت‌اند از اعتماد، سادگی، نوع‌دوستی، تبعیت، تواضع و درک دیگران [21]. این ویژگی اشاره به گرایش افراد به همسان بودن با دیگران دارد. افراد با ویژگی سازگاری، قابل اعتماد، نوع‌دوست، مهربان و دارای خصیصه از خودگذشتگی، متواضع، فروتن و خوش‌قلب می‌باشند. افراد تطابق‌پذیری به‌طور معمول به‌عنوان هدایتگر تیم‌ها تلقی می‌شوند. آنان برای تدریس امور روانشناسی، مشاوره کارها و فعالیت‌های اجتماعی مناسب هستند. با توجه به این‌که این افراد به دنبال ایجاد سازگاری و راحت کنار آمدن با افراد دیگرند؛ عموماً از مباحث اختلاف را یا بحث‌برانگیز دور می‌شوند [23]. ملانظری و اسماعیلی کیا [24] نشان داد ویژگی روان‌شناختی بر مهارت حساب‌برسان موثر واقع می‌شوند و قضاوت آنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

بنابراین مطابق مبانی نظری داده‌شده فرضیه فرعی ۴ پژوهش مطابق زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه فرعی ۴- سازگاری مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

یکی دیگر از ابعاد ویژگی‌های روانی، پذیرا بودن است. مک‌گری و کاستا [19] در توصیف افراد با صفت پذیرا بودن اشاره به اشتیاق فرد به دسترسی به تجارب جدید می‌کنند. افراد پذیرا، ابهام را تحمل می‌کنند و دارای زندگی غنی‌تر، پیچیده‌تر و نامتعارف‌تری می‌باشند. افراد با ویژگی قدرت تخیل، علاقه به جلوه‌های هنری، کنج‌کاو نسبت به ایده‌های دیگران، با احساسات باز، دارای ایده و اقدام‌گرا می‌باشند. افرادی که دارای گشودگی در پذیرفتن تجربیات هستند، برای مشاغلی که در آنان تحول و تغییر زیاد به وجود می‌آورد و یا نیاز به نوآوری یا ریسک بسیاری دارد، می‌توانند سودمند باشند. به‌عنوان مثال، کارآفرینان معماران، عاملان تغییر در سازمان، به‌طور معمول هنرمندان و دانشمندان تئوری پرداز در این ویژگی جایگاهشان در سطح بالایی است [25]. در این راستا بابائیان و زندی [26] دریافتند که ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، ثبات عاطفی، انعطاف‌پذیری، با عملکرد شغلی رابطه معناداری ندارند و تنها بین ویژگی پذیرا بودن و عملکرد شغلی رابطه معناداری وجود دارد.

بنابراین مطابق مبانی نظری داده‌شده فرضیه فرعی ۵ پژوهش مطابق زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه فرعی ۵ - انتقادپذیری مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

۳- پیشینه پژوهش

کریمی و همکاران [27] پژوهشی تحت عنوان "تاثیر مولفه‌های پنج‌گانه شخصیت حسابرسان بر مدیریت سود" انجام دادند. ویژگی‌های روان‌شناختی تاثیر قابل توجهی بر ادراک حسابرسان از اخلاقیات دارد. رفتار غیراخلاقی مدیریت سود با غیرواقعی نشان دادن وضعیت مالی شرکت‌ها به اعتبار آن‌ها خدشه وارد می‌کند. گزارش حسابرسی به‌عنوان نتیجه فرآیند اطمینان‌بخشی به صورت‌های مالی بوده که می‌تواند تحت تاثیر ویژگی‌های شخصیتی حسابرسان قرار گیرد. مقاله حاضر تاثیر ابعاد شخصیتی حسابرسان بر مدیریت سود را موردبررسی قرار داده است. داده‌های مربوط به متغیر ابعاد شخصیتی حسابرسان با استفاده از آزمون پنج مولفه‌های اصلی شخصیت، شامل برون‌گرایی، روان‌رنجوری، انعطاف‌پذیری، توافق‌پذیری و مسئولیت‌پذیری از طریق پرسشنامه پنج عاملی نئو مک‌کری و کاستا، اندازه‌گیری گردیده است. جهت اندازه‌گیری متغیر مدیریت سود مدل جونز تعدیل شده مورداستفاده قرار گرفته است. جامعه آماری در این پژوهش شامل حسابرسان (مدیر/شریک) موسسه‌های حسابرسی معتمد بورس و شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار هستند که حسابرسی آن‌ها توسط این موسسات، صورت گرفته است. اطلاعات صورت‌های مالی این شرکت‌ها به‌صورت مقطعی بررسی گردیده است. نتایج بیانگر این مهم است که بعد شخصیتی روان‌رنجوری، انعطاف‌پذیری و توافق‌پذیری اثر معناداری بر مدیریت سود ندارند. حسابرسان مسئولیت‌پذیر، بهترین نوع حسابرسان برای کاهش مدیریت سود می‌باشند و حسابرسان برون‌گرا، مدیریت سود را افزایش می‌دهند.

قانی دهکردی و همکاران [28] پژوهشی تحت عنوان "نقش میانجی ریسک‌گریزی مالی بر رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی مدیران ارشد و درماندگی مالی شرکت‌ها با رویکرد آینده‌پژوهی" انجام دادند. هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی ریسک‌گریزی مالی بر رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی مدیران ارشد و درماندگی مالی شرکت‌ها در تصمیم‌گیری‌های آتی مدیران می‌باشد. روش پژوهش از لحاظ هدف در گروه پژوهش‌های اکتشافی، از جنبه جمع‌آوری داده‌ها در دسته پژوهش‌های کیفی و از حیث نتیجه نیز در زمره پژوهش‌های توسعه‌ای قرار می‌گیرد. نمونه آماری این پژوهش را ۱۸۱ نفر از مدیران ارشد شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل داده است. برای تحلیل داده‌ها به‌دست آمده از پرسشنامه، از نرم‌افزار *PLS2 Smart* استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مدیران ارشد دارای ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به تجربه، تطابق‌پذیری و وظیفه‌شناسی، ریسک‌پذیر مالی آن‌ها کمتر و درماندگی مالی شرکت‌ها را کاهش می‌دهند و مدیران ارشد برون‌گرا، ریسک‌گریزی مالی آن‌ها بیشتر و درماندگی مالی شرکت‌ها را افزایش می‌دهند.

گل‌زاده و عباسی استمال [29] پژوهشی تحت عنوان "تاثیر افشای اختیاری اطلاعات بر هزینه‌های زیست‌محیطی با تاکید بر ساختار کنترل داخلی" انجام دادند. پژوهش حاضر تاثیر افشای اختیاری اطلاعات بر هزینه‌های زیست‌محیطی با تاکید بر ساختار کنترل داخلی را موردبررسی قرار می‌دهد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از دیدگاه روش‌شناسی همبستگی از نوع علی (پس‌رویدادی) می‌باشد. در این پژوهش شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران به‌عنوان جامعه آماری آورده شده‌اند و با روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک، ۱۲۹ شرکت جهت نمونه پژوهش برگزیده‌شده در دوره زمانی ۸ ساله بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ بررسی شدند. برای گردآوری اطلاعات، روش کتابخانه‌ای مورداستفاده قرار گرفته و داده‌های مربوط برای اندازه‌گیری متغیرها از سایت کدال و صورت‌های مالی شرکت‌ها جمع‌آوری شده و با نرم‌افزار اکسل موردمحاسبه قرار گرفته

و بعد جهت آزمون فرضیه‌های نرم‌افزار استاتا استفاده شده است. نتایج به‌دست آمده از پژوهش بیانگر این مهم بود که افشای اختیاری اطلاعات بر هزینه‌های زیست محیطی دارای تاثیر مستقیم است. علاوه بر این، ساختار کنترل داخلی بر ارتباط میان افشای اختیاری اطلاعات و هزینه‌های زیست محیطی نیز دارای تاثیر مستقیم است.

پورغلامی دافچاهی و همکاران [30] پژوهشی تحت عنوان "تاثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر بر عملکرد پایداری" انجام دادند. پژوهش حاضر، تاثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر بر عملکرد پایداری را مورد بررسی قرار داده و با ارایه شواهدی از ارتباط قطعی بین سطح افشای اختیاری و عملکرد پایداری در ایران، به ادبیات موجود کمک می‌کند. برای تجزیه و تحلیل محتوی از یک ابزار چک لیست متشکل از ۲۳ مولفه و ۱۸۶ شاخص برای توصیف معیارهای شناسایی افشا مورد استفاده قرار گرفت. در راستای نیل به هدف پژوهش، داده‌های مورد نیاز ۹۱۰ مشاهده سال-شرکت (۷ سال و ۱۳۰ شرکت) حاصل از فرآیند غربال‌گری به روش حذف سیستماتیک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، از منابعی نظیر گزارش هیئت مدیره شرکت‌ها، صورت‌های مالی، نرم‌افزارهای تدبیر پرداز و ره‌آورد نوین به شیوه توصیفی-همبستگی با اجرای آزمون تحلیل محتوی و مدل رگرسیون خطی چندمتغیره استفاده شده است. نتایج نشان داد که بین افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی، اطلاعات غیرمالی تاریخی و آینده‌نگر با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارند. این یافته‌ها بیانگر آن است که انگیزه شرکت‌ها برای افشای اختیاری اطلاعات به‌ویژه در مورد اقتصاد ایران بسیار مهم است، زیرا شرکت‌ها باید از نظر اقتصادی رشد کنند و از این‌رو نیاز آن‌ها به سرمایه زیاد است. این مطالعه همچنین نشان داد که سطح افشای شرکت‌ها در طول دوره مطالعه همچنان در حال افزایش است.

صادقی یخدانی و خانی [31] پژوهشی تحت عنوان "تحلیل تاثیر افشای اختیاری اطلاعات بر صرف ریسک ضمنی سهام در هر یک از چرخه‌های بازار سرمایه" انجام دادند. پژوهش حاضر تاثیر افشای اختیاری اطلاعات بر صرف ریسک ضمنی سهام در هر یک از دوره‌های زمانی رونق و رکود بازار سرمایه را مورد آزمون قرار داده است. از معیارهای به‌موقع بودن، تورش و دقت پیش‌بینی سودهای میان‌دوره‌ای و سالانه شرکت جهت اندازه‌گیری متغیر افشای اختیاری اطلاعات استفاده گردیده است. جهت معین نمودن چرخه بازار سرمایه فیلتر هودریک-پراسکات و به‌منظور آزمون فرضیه‌ها از اطلاعات ۱۳۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۷ و مدل رگرسیون چندگانه مورد استفاده قرار گرفته است. تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از نرم‌افزار استاتا نسخه ۱۶ صورت گرفته است. نتایج پژوهش نشان داد که افشای اختیاری، برای معیار تورش پیش‌بینی سودهای میان‌دوره‌ای و سالانه در سطح کل نمونه و در دوره زمانی رونق و رکود به‌طور منفی و معنادار و برای معیار دقت پیش‌بینی سودهای میان‌دوره‌ای و سالانه در سطح کل نمونه و در دوره‌های زمانی مذکور، به‌طور مثبت و معنادار، بر صرف ریسک ضمنی تاثیر دارد. همچنین، نتایج پژوهش حاکی از این بود که معیار به‌موقع بودن پیش‌بینی سودهای میان‌دوره‌ای و سالانه در سطح کل نمونه و به‌موقع بودن پیش‌بینی سودهای سالانه در دوره زمانی رکود بازار به‌طور مثبت و معنادار بر صرف ریسک ضمنی سهام تاثیر دارد.

زمانی و همکاران [32] پژوهشی ارایه دادند که با عنوان "فرا تحلیل افشای اختیاری و اجباری اطلاعات مالی و غیرمالی بر واکنش بازار" بود. هدف این پژوهش اجرای فراتحلیل اثر افشای اطلاعات بر واکنش بازار می‌باشد. برای یکپارچه‌سازی نتایج پژوهش‌های گوناگون و شناخت عوامل تعدیل‌کننده روابط میان متغیرها، در این تحقیق روش‌شناسی فراتحلیل (متاآنالیز) که در گروه روش‌های کمی آماری به شمار می‌آید، بهره بردیم. جهت عملی نمودن روش فراتحلیل، از تارنمای مجله‌های خارجی (مقاله‌های انتشار یافته از سال ۱۹۹۰ تا سال ۲۰۲۰) و پایگاه اینترنتی نشریه‌های علمی پژوهشی داخلی (مقاله‌های منتشر شده از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۹۹) به‌مثابه جامعه آماری پژوهش شناسایی و جمع‌آوری شدند و با روش حذف سیستماتیک در نهایت ۸۶ مطالعه مورد تجزیه و تحلیل واقع شده است. نتایج بررسی این پژوهش در بازه زمانی ذکر شده و حول این رابطه، با استفاده از آزمون‌های I^2 و Q نشان داد که اکثر این مطالعات نامتجانس (ناهمگن) هستند. برای شناسایی عامل این عدم تجانس، با تقسیم‌بندی تحقیقات بر مبنای معیارهای متفاوت اندازه‌گیری افشای اطلاعات و واکنش بازار و محاسبه آماره درون‌گروهی به این مهم دست پیدا کردیم که این معیارهای متفاوت اندازه‌گیری به‌کار رفته در تحقیقات، یکی از عوامل تناقض در نتایج تحقیقات است. در ادامه بررسی مشاهده بین افشای اجباری اطلاعات مالی و غیرمالی و همچنین افشای اختیاری اطلاعات مالی با واکنش بازار رابطه معنادار و مثبت وجود دارد؛ درحالی‌که افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی تاثیری بر بازار سرمایه ندارد.

۴- پیشینه خارجی

لیانو و همکاران [18] پژوهشی تحت عنوان "برون‌گرایی اجرایی و افشای داوطلبانه: شواهدی از پیش‌بینی‌های سود مدیریت" انجام دادند. در این مطالعه بررسی می‌کنیم که آیا و چگونه مدیران کلیدی برون‌گرا در شرکت‌ها بر ارایه پیش‌بینی‌های سود مدیریت و واکنش‌های بازار سهام مرتبط تاثیر می‌گذارند. ما شواهدی ارایه می‌کنیم که نشان می‌دهد شرکت‌هایی با مدیران ارشد مالی^۱ برون‌گرا تمایل دارند پیش‌بینی‌های سود بیشتری، پیش‌بینی‌های سود با سطح تکنیک بالاتر و پیش‌بینی‌های سود همراه با اطلاعات تکمیلی منتشر کنند. با این حال، پیش‌بینی‌های درآمدی که توسط مدیران مالی برون‌گرا صادر می‌شود نیز کمتر به موقع، دقیق‌تر و خوش‌بینانه‌تر هستند. تحلیل‌های بیشتر نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران تمایل دارند نسبت به پیش‌بینی‌های سود صادرشده توسط شرکت‌هایی با مدیران مالی برون‌گرا واکنش قوی‌تری نشان دهند؛ بنابراین، یافته‌های ما نشان می‌دهد که اگرچه پیش‌بینی‌های سود صادرشده توسط مدیران مالی برون‌گرا لزوماً کیفیت بهتری ندارند، واکنش‌های بازار سهام مرتبط با چنین پیش‌بینی‌هایی عموماً مثبت هستند.

ژانگ و همکاران [33] پژوهشی تحت عنوان "واکنش بازار به افشای داوطلبانه" انجام دادند. این مقاله واکنش بازار به قراردادهای اتحاد استراتژیک^۲ را بررسی می‌کند که یک روش رایج افشای داوطلبانه شرکتی است که قبلاً بررسی نشده بود. ما مستند می‌کنیم که سرمایه‌گذاران نسبت به افشای SAA در پنجره‌های کوتاه واکنش مثبت نشان می‌دهند و اینکه تاثیر افشای SAA موقتی است، زیرا وارونگی ظرف ۳۰ روز پس از افشا رخ می‌دهد. همچنین دریافتیم که واکنش بازار نسبت به SAA که شامل پیشرفت پروژه‌های همکاری موجود است، ضعیف‌تر است و بازارها نسبت به SAs افشاشده توسط شرکت‌هایی که قبلاً گزارش‌های پیشرفت را منتشر کرده‌اند، واکنش مثبت‌تری نشان می‌دهند. نتایج آزمون‌های مقطعی نشان می‌دهد که پیچیدگی سرمایه‌گذار و یک شرکت با فناوری بالا بودن، ارتباط بین ویژگی‌های SAA و واکنش‌های بازار را تقویت می‌کند. در نهایت، ما مستند می‌کنیم که واکنش بازار پس از تصویب دستورالعمل‌های قالب SAA در سال ۲۰۱۵ و پس از دریافت نامه نظری مربوط به SAA توسط شرکت‌ها کاهش یافت. به طور کلی، یافته‌های ما نشان می‌دهد که افشای SAA یک منبع اطلاعاتی مهم برای سرمایه‌گذاران است.

لیانو و همکاران [18] پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین دین‌داری و کیفیت افشای داوطلبانه" انجام دادند. این مطالعه بررسی می‌کند که آیا بین دین‌داری و کیفیت افشای داوطلبانه^۳ رابطه وجود دارد یا خیر. ما از یک رویکرد سه‌بعدی برای به دست آوردن VD_Q در یک نمونه بین‌المللی از ۱۴۸۴ مشاهدات سالانه بانکی در ۱۲ کشور منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا^۴ در دوره ۱۴ ساله از ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۹ استفاده می‌کنیم. یافته‌های ما نشان می‌دهد که دین‌داری ارتباط مثبتی با VD_Q بانک‌ها دارد. یافته‌های ما همچنین نشان می‌دهد که ارتباط بین دین‌داری و VD_Q در بانک‌هایی که در کشورهایی با سطح حمایت قانونی پایین، سطح پایین کنترل فساد و در دوره بحران فعالیت می‌کنند، بیشتر محسوس است. ما همچنین نشان می‌دهیم که تاثیر دین‌داری بر گسترش و سودمندی ابعاد اطلاعاتی شدیدتر از بعد کمی است. این یافته‌های تجربی نسبت به شاخص‌های جایگزین دین‌داری و مشخصات نمونه قوی هستند. این نتیجه از این ایده حمایت می‌کند که دین‌داری کیفیت افشای شرکت‌ها را افزایش می‌دهد و شفاف اطلاعات نامتقارن بین مدیران و کاربران خارجی اطلاعات را کاهش می‌دهد.

شو و همکاران [34] پژوهشی تحت عنوان "کسب اطلاعات و افشای داوطلبانه با زنجیره تامین و تعامل بازار سرمایه" انجام دادند. ما تصمیمات کسب اطلاعات و افشای داوطلبانه شرکت را در مورد اطلاعات پیش‌بینی تقاضا بررسی می‌کنیم. ما تعامل بین شرکت، تامین‌کننده آن و سرمایه‌گذاران خارجی بازار سرمایه را که قیمت سهام موقت شرکت را ارزیابی می‌کنند، مطالعه می‌کنیم. ما ابتدا تجزیه و تحلیل می‌کنیم که چه زمانی کسب اطلاعات پیش‌بینی تقاضا برای شرکت مفید است و اگر چنین اطلاعاتی کسب شود، چه زمانی شرکت باید آن را به تامین‌کننده و سرمایه‌گذاران افشا کند. سپس، بررسی می‌کنیم که چگونه تصمیمات کسب اطلاعات و افشای شرکت بر استراتژی‌های قیمت‌گذاری سرمایه‌گذاران و تامین‌کننده تاثیر می‌گذارد. ما نشان می‌دهیم که سیاست بهینه افشای اطلاعات برای شرکت به شدت به سطح نزدیک‌بینی شرکتی^۵ وابسته است. وقتی CML پایین است، شرکت فقط اطلاعات تقاضای کم را افشا می‌کند. هنگامی که CML متوسط است، شرکت همیشه اطلاعات تقاضا را مخفی می‌کند و زمانی

¹ Chief Financial Officers (CFOs)

² Strategic Alliance Agreements (SAAs)

³ Voluntary Disclosure Quality (VD_Q)

⁴ Middle East and North Africa (MENA)

⁵ Corporate Myopia Level (CML)

که CML بالا باشد، شرکت فقط اطلاعات تقاضای بالا را افشا می‌کند. یافته‌های ما توضیح قابل قبول جدیدی را برای رفتارهای غیر افشایی شرکت‌ها که معمولاً در عمل مشاهده می‌شود، ارائه می‌کند و اهمیت در نظر گرفتن تعامل بین زنجیره تامین و بازار سرمایه را برجسته می‌کند.

کیم [35] پژوهشی تحت عنوان "تاثیر نقش جنسیت بر افشای داوطلبانه صورت‌های مالی" انجام داد. این مقاله تاثیر پرسنل زن (مدیران زن و کارمندان زن) را بر سیاست افشای داوطلبانه شرکت بر روی اطلاعات انتشار بررسی می‌کند. انگیزه این مطالعه این واقعیت اخیر است که قوانین و سیستم‌های مربوط به کارگران زن به سرعت در حال تغییر هستند؛ زیرا وضعیت اجتماعی و اقتصادی زنان در کره جنوبی اخیراً بهبود یافته است. در نمونه‌ای از ۹۴۰۶ مشاهدات سالانه شرکت در دوره ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰، هر چه نسبت مدیران زن بیشتر باشد، فراوانی افشای داوطلبانه اطلاعات انتشار کربن بیشتر است. این نتایج حتی زمانی که نسبت کارمندان زن اندازه‌گیری شد، یکسان است. بنابراین، می‌توان گفت وجود پرسنل زن در سطح مدیریت و عمل نقش بسزایی در ارتقای کیفیت افشای داوطلبانه دارد. با در نظر گرفتن تاثیر ترکیب نیروی انسانی جنسیتی بر افزایش شفافیت شرکتی، شواهدی ارائه می‌کند که فعالان بازار می‌توانند دیدگاه مثبتی نسبت به کیفیت محیط اطلاعاتی ارائه شده توسط شرکت‌هایی با نسبت بالایی از پرسنل زن داشته باشند.

کامی [36] پژوهشی تحت عنوان "افشای داوطلبانه اطلاعات و همکاری در تعاملات اقتصادی با حرکت هم‌زمان" انجام داد. این مقاله به طور تجربی افشای داوطلبانه افراد از رفتارهای گذشته و تاثیرات آن را در یک بازی کالاهای عمومی دوفره به طور محدود مورد مطالعه قرار می‌دهد. داده‌های آزمایش نشان داد که افشای داوطلبانه اطلاعات همکاری را تحت شرایط خاصی تقویت می‌کند، اگرچه بخش غیرقابل چشم‌پوشی از افراد اطلاعات مربوط به گذشته را افشا نمی‌کنند و به رفتار فرصت طلبانه ادامه می‌دهند. با بررسی دقیق‌تر، داده‌ها نشان داد که انگیزه‌های مادی اقدامات افشا بر اساس پروتکل تطبیق متفاوت است. به طور خاص، در صورتی که افشاگران با افشاگران همفکر مطابقت داشته باشند، سود بیشتری نسبت به افراد غیر افشاکننده دریافت می‌کنند. برعکس، افشاکنندگان تحت تطابق تصادفی در معرض بهره‌کشی توسط دیگران هستند. این نتایج نشان می‌دهد که افشای اجباری به افزایش کارایی اقتصادی کمک می‌کند، اگر رفتارهای پنهان کاری و غیر همکاری افراد ممکن است منجر به فروپاشی هنجارهای جامعه شود.

۵- روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش اجرا توصیفی و مبتنی بر رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌باشد.

۱-۵- جامعه و نمونه آماری

همه اعضای هیئت مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس و اوراق بهادار به عنوان جامعه آماری پژوهش حاضر در نظر گرفته شدند که مطابق بررسی‌های صورت گرفته تعداد آن‌ها ۱۶۷۰ نفر است. انتخاب نمونه‌ها مطابق فرمول کوکران به شرح زیر می‌باشد:

$$n = \frac{\frac{Z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left[\frac{Z^2 pq}{d^2} - 1 \right]} \quad (1)$$

در این فرمول N حجم جامعه آماری = ۱۶۷۰ نفر.

آماره $P\%$ توزیع صفت در جامعه یعنی نسبت افرادی است که دارای صفت مورد مطالعه هستند.

آماره $q\%$ افرادی است که صفت مورد مطالعه را ندارند.

با توجه به آن که مقدار p و q معلوم نیستند، از حداکثر مقدار آن‌ها یعنی ۰/۵ استفاده شده است.

مقدار z در سطح خطای ۰/۵ معادل ۱/۹۶ می‌باشد.

مقدار d نیز تفاضل نسبت واقعی صفت در جامعه با میزان تخمین پژوهشگر برای وجود آن صفت در جامعه است و در این پژوهش از حداکثر مقدار d یعنی $0/05$ استفاده گردید.

مطابق مراحل ذکر شده حجم نمونه‌ها ۱۸۳ نفر به دست می‌آید.

۲-۵- ابزار سنجش

به منظور گردآوری اطلاعات در این پژوهش از دو روش زیر استفاده گردید:

روش کتابخانه‌ای: به منظور گردآوری اطلاعات تئوری و مبانی نظری پژوهش از این روش استفاده شد که برای این منظور از پایگاهی علمی داخلی و خارجی بهره گرفته شد.

روش میدانی: در این قسمت از پژوهش جهت جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌های معتبر و استاندارد مورد استفاده قرار می‌گیرد که توسط محقق در بین جامعه آماری توزیع شد.

در این پژوهش جهت جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌های زیر مورد استفاده قرار گرفتند که به شرح زیر می‌باشند.

۳-۵- پرسشنامه ویژگی‌های روانی

برای سنجش ویژگی‌های روانی مدیران از پرسشنامه ۵ عاملی شخصیت گلدبرگ استفاده خواهد شد. این پرسشنامه دارای ۵ بعد و ۶۰ سوال می‌باشد. ابعاد این پرسشنامه عبارت است از روان‌رنجورگرایی سوالات ۱-۱۲، وجدانی‌بودن سوالات ۱۳-۲۴، برون‌گرایی ۲۵-۳۶، سازگاری سوالات ۳۷-۴۸، پذیرا بودن سوالات ۴۹-۶۰ می‌باشد. شیوه نمره‌دهی به این پرسشنامه به این صورت است که هر سوال امتیازی بین ۰ تا ۴ را به خود اختصاص داده است و مجموع امتیازات سوالات هر مقیاس بیانگر عدد مربوط به آن مقیاس است. روایی این پرسشنامه در تحقیقات مقتدر منصور [37] با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی مرتبه اول تایید گردید و پایایی آن از روش محاسبه آلفای کرونباخ $0/79$ به دست آمد. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با استفاده از روش محاسبه آلفای کرونباخ طبق جدول ۱، به دست آمده است.

جدول ۱- نتایج بررسی پایایی پرسشنامه ویژگی‌های روانی.

Table 1- Results of the reliability study of the psychological characteristics questionnaire.

متغیر	تعداد سوالات	آلفای کرونباخ
روان‌شناسی	12	0.91
وجدانی‌بودن	12	0.89
برون‌گرایی	12	0.77
سازگاری	12	0.85
پذیرا بودن	12	0.88
کل پرسشنامه	60	0.79

۴-۵- پرسشنامه افشای اختیاری اطلاعات

برای متغیر افشای اختیاری اطلاعات از پرسشنامه پاریسیان و همکاران [9] استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۸ مولفه پیشینه اطلاعاتی سوالات ۱-۸، چشم‌انداز آتی سوالات ۹-۱۱، راهبری شرکتی و فرآیندهای داخلی سوالات ۱۲-۲۸، نوآوری و رشد سوالات ۲۹-۳۳، اطلاعات فروش و مشتریان سوالات ۳۴-۴۰، سرمایه انسانی سوالات ۴۱-۴۶، اطلاعات مالی سوالات ۴۷-۶۰ است. پاریسیان و همکاران [9] در پژوهش خود روایی این پرسشنامه را تایید نمودند و پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش محاسبه آلفای کرونباخ $0/81$ حاصل شد. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با روش محاسبه آلفای کرونباخ مطابق جدول ۲ حاصل شد.

جدول ۲- ضرایب آلفای کرونباخ برای ابعاد پرسشنامه افشای داوطلبانه.
Table 2- Cronbach's alpha coefficients for the dimensions of the voluntary disclosure questionnaire.

متغیر	تعداد سوالات	آلفای کرونباخ
پیشینه اطلاعاتی	8	0.89
چشم انداز آتی	3	0.88
راهبری شرکتی و فرآیندهای داخلی	16	0.85
نوآوری و رشد	4	0.80
اطلاعات فروش و مشتریان	6	0.79
سرمایه انسانی	5	0.78
کل پرسشنامه	60	0.83

۶- یافته‌ها

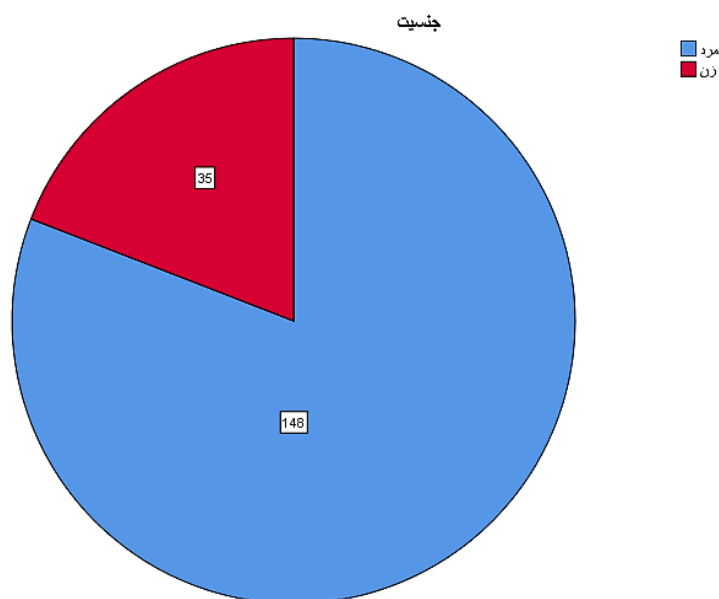
۱-۶- آمار توصیفی

۱-۱-۶- توصیف اطلاعات جمعیت‌شناسی

توصیف جنسیت هریک از پاسخ‌دهندگان در جدول ۳ و شکل ۱ بیان شده است.

جدول ۳- توصیف جنسیت پاسخ‌دهندگان.
Table 3- Description of the gender of respondents.

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	148	80.9
زن	35	19.1
کل	183	100

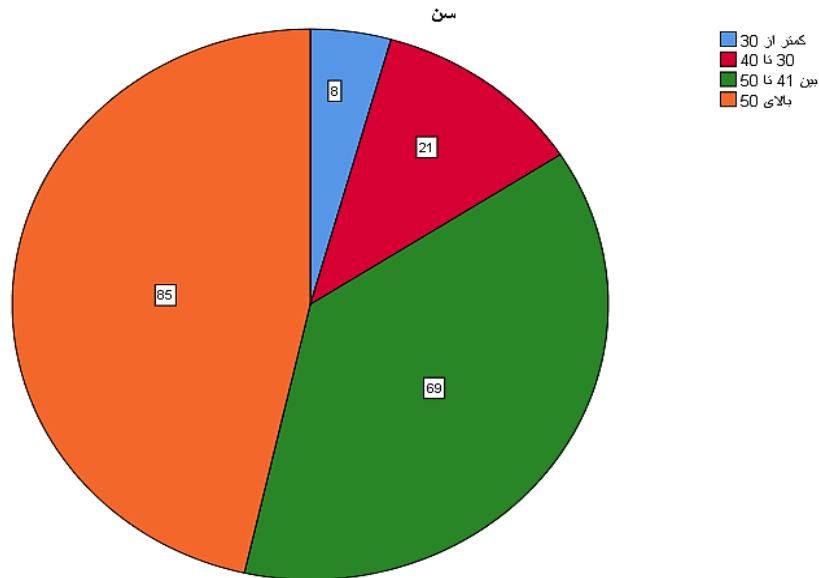
شکل ۱- توصیف جنسیت پاسخ‌دهندگان.
Figure 1- Description of respondents' gender.

توصیف سن پاسخ‌دهندگان در جدول ۴ و شکل ۲ آورده شده است.

جدول ۴- توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر اساس سن.

Table 4- Frequency distribution of subjects based on age.

سن	فراوانی	درصد
کمتر از ۳۰ سال	8	4.4
۳۰ تا ۴۰ سال	21	11.5
۴۱ تا ۵۰ سال	69	37.7
بالای ۵۰ سال	85	46.4
کل	183	100

شکل ۲- توزیع نسبی آزمودنی‌ها بر اساس وضعیت سنی.

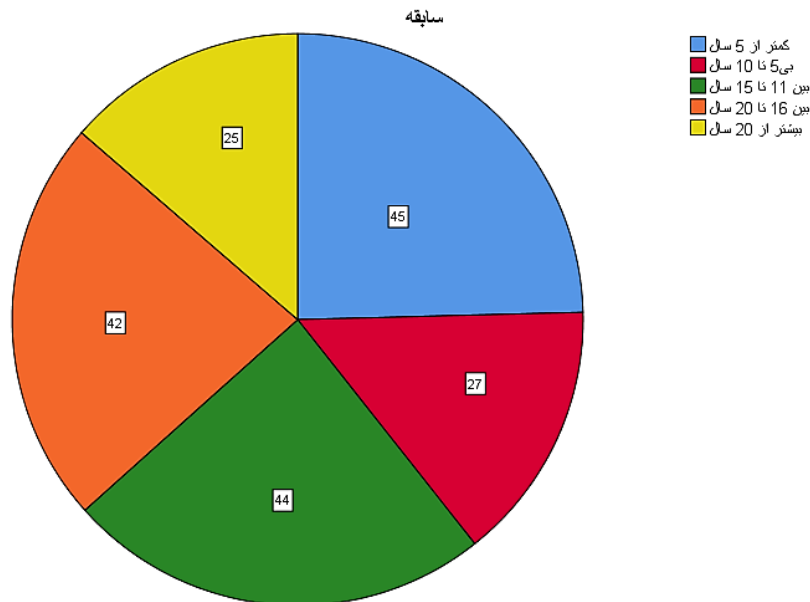
Figure 2- Relative distribution of subjects based on age status.

توصیف سابقه کار پاسخ‌دهندگان در جدول ۵ و شکل ۳ آورده شده است.

جدول ۵- توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر اساس سابقه کار.

Table 5- Frequency distribution of subjects based on work experience.

سابقه کار	فراوانی	درصد
کمتر از ۵ سال	45	24.6
۵ تا ۱۰ سال	27	14.8
۱۱ تا ۱۵ سال	44	24
۱۶ تا ۲۰ سال	42	23
بیشتر از ۲۰ سال	25	13.7
کل	183	100

شکل ۳- توزیع نسبی آزمودنی‌ها بر اساس سابقه.

Figure 3- Relative distribution of subjects based on history.

توصیف تحصیلات پاسخ‌دهندگان در جدول ۶ آورده شده است.

جدول ۶- توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر اساس تحصیلات.

Table 6- Frequency distribution of subjects based on education.

تحصیلات	فراوانی	درصد
دیپلم و فوق دیپلم	۸	۴.۴
لیسانس	۹۲	۵۰.۳
فوق لیسانس	۵۵	۳۰.۱
دکتری	۲۸	۱۵.۳
کل	۱۸۳	۱۰۰

۲-۶- آمادہ سازی و غربالگری داده‌ها

در راستای بررسی عدم وجود داده‌های پرت چند متغیره، شاخص d^2 مآهالانویس، بررسی گردید. اگر سطوح معناداری از ۰/۰۵ کمتر و فاصله شاخص مآهالانویس از مورد بعدی، قابل توجه باشد، نشان‌دهنده دورافتاده بودن داده فرد موردنظر است.

جدول ۷ شاخص d^2 مآهالانویس را جهت بررسی عدد موجود داده پرت چند متغیره نشان می‌دهد. همان‌طور که دیده می‌شود، برای هیچ از موارد، دو شرط ذکر شده برقرار نیست؛ بنابراین، می‌توان ادعا نمود که طبق ملاک d^2 مآهالانویس، در توزیع داده‌ها، داده پرت وجود ندارد.

جدول ۷- شاخص d^2 ماحالانوبیس برای بررسی نرمال بودن چند متغیره.
Table 7- Mahalanobis d^2 index for checking multivariate normality.

آزمودنی‌ها	آماره ماحالانوبیس	سطح معناداری
1	5.1	0.836
2	4.01	0.740
3	5.2	0.959
4	4.004	0.739
5	3.92	0.412
6	4.6	0.549
7	5.88	0.924
8	6.8	0.923
9	6.8	0.556
10	6.6	0.984
.	.	.
181	4.31	0.327
182	2.28	0.770
183	7.6	0.945

۷- توصیف متغیرهای پژوهش

جدول ۸- توصیف متغیرهای پژوهش به همراه مولفه‌های آن.
Table 8- Description of research variables along with their components.

متغیر	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف استاندارد
پیشینه اطلاعاتی	8	40	37.5	1.6
چشم‌انداز آتی	5	15	13.6	2.2
راهبری شرکتی و فرآیندهای داخلی	20	80	70.5	1.4
نوآوری و رشد	5	20	18.6	1.3
اطلاعات فروش و مشتریان	7	30	27.4	2.6
سرمایه انسانی	6	25	23.3	1.2
نمره کل افشای اختیاری اطلاعات	60	270	250.7	5.4
روان‌رنجورگرایی	13	55	20.25	1.2
وجدانی بودن	12	57	53.2	2.1
برون‌گرایی	13	60	53.3	3.2
سازگاری	12	56	52.3	2.1
پذیرا بودن	12	58	55.5	1.3
نمره کل ویژگی شخصیتی	60	300	260	5.2

۷-۱- بررسی همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش به همراه مولفه‌های آن در جدول ۹ نشان داده شده است.

جدول ۹- همبستگی بین متغیرهای پژوهش.

Table 9- Correlation of research variables.

5	4	3	2	1	
				1	روان رنجورگرایی
			1	0.620**	وجدانی بودن
		1	0.389**	0.757**	برون گرایی
	1	0.355**	0.356**	0.545**	سازگاری
1	0.102**	0.285**	0.529**	0.385**	پذیرا بودن
1	0.719**	0.655**	0.464**	0.389**	-0.319** افشای اختیاری اطلاعات

** معنی دار در سطح اطمینان ۹۵%

همان طور که از جدول ۹ مشاهده می شود بین متغیرهای پژوهش همبستگی معناداری وجود دارد.

۷-۲- نرمال بودن

نرمال بودن تک متغیره: در ارزیابی نرمال بودن تک متغیره، وضعیت توزیع متغیرهای مشاهده شده موجود در مدل یعنی مولفه های متغیرهای اصلی پژوهش، با به کارگیری شاخص های کجی و کشیدگی بررسی گردید. طبق نظر کلاین [38]، قدر مطلق مقدار کجی کوچک تر از ۳ و قدر مطلق مقدار کشیدگی کوچک تر از ۱۰ بیانگر عدم وجود مشکل داده ها از لحاظ نرمال بودن تک متغیره است.

جدول ۱۰- شاخص های کجی و کشیدگی برای بررسی نرمال بودن تک متغیره.

Table 10- Skewness and kurtosis indices for checking univariate normality.

متغیر	Min	max	skew	c.r	kurtosis	c.r
روان رنجورگرایی	15	19	-0.066	-0.42	-1.32	-1.19
وجدانی بودن	14	44	-0.46	-1.9	-0.25	-0.81
برون گرایی	3	15	-0.27	-1.71	-0.413	-1.30
سازگاری	5	15	-0.33	-1.14	-0.467	-1.47
پذیرا بودن	5	15	-0.068	0.43	-0.498	-1.57
افشای اختیاری اطلاعات	5	13	0.070	0.44	-0.005	-0.016

جدول ۱۰ شاخص های کجی و کشیدگی متغیرهای مشاهده شده حاضر در مدل ساختاری پژوهش را نشان می دهد. همان طور که دیده می شود مقدار قدر مطلق کجی برای هیچ کدام از متغیرها از ۳ بزرگ تر نمی باشد، علاوه بر این مقدار قدر مطلق کشیدگی برای هیچ کدام از متغیرها از ۱۰ بزرگ تر نیست؛ به همین خاطر طبق نظر کلاین [38]، می توان ادعا نمود انجام این تحلیل از نظر نرمال بودن تک متغیره، مشکلی به دنبال ندارد.

نرمال بودن چند متغیره: جهت بررسی و ارزیابی نرمال بودن چند متغیره، ضریب ماردیا و نسبت بحرانی آن مورد استفاده قرار گرفت. مقادیر نسبت بحرانی بزرگ تر از ۲/۵۸ به عنوان تخطی از فرض نرمال بودن چند متغیره تلقی می شود.

جدول ۱۱- ضریب ماردیا برای بررسی نرمال بودن چند متغیره.

Table 11- Mardia coefficient for checking multivariate normality.

ضریب ماردیا	نسبت بحرانی
5.89	2.14
چند متغیره	

همان طور که از جدول ۱۱ مشاهده می شود، مقدار ضریب ماردیا ۵/۸۹ و نسبت بحرانی آن، ۱۴/۲ می باشد. لذا می توان نتیجه گرفت که فرضیه نرمال بودن چند متغیره با تقریب مناسبی رعایت شده است.

۸- مدل اندازه‌گیری

مدل اندازه‌گیری^۱ قسمتی از مدل است که روابط بین متغیرهای پنهان و گویه‌های سنجش آن را موردسنجش قرار می‌دهد. بخش ساختاری مدل نیز روابط میان متغیرهای پنهان را بررسی می‌نماید. یک مدل معادلات ساختاری به‌صورت هم‌زمان هم مدل اندازه‌گیری و هم مدل ساختاری را شامل می‌شود.

جدول ۱۲ - ضرایب استاندارد و غیراستاندارد مدل اندازه‌گیری متغیرهای مکنون.

مولفه	متغیر	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد	S.E	C.R	p
روان‌رنجورگرایی		2.29	0.817	0.191	12	***
وجدانی بودن		0.875	0.739	0.083	10.53	***
برون‌گرایی		0.683	0.699	0.069	9.9	***
سازگاری	ویژگی‌های شخصیتی	0.553	0.567	0.067	8.27	***
پذیرا بودن		0.350	0.462	0.350	6.7	***
افشای اختیاری اطلاعات		0.925	0.747	0.052	4.2	***

مطابق جدول ۱۲ ضرایب استاندارد گویه‌های هریک از متغیرهای مکنون از نظر آماری معنادار است ($p < 0.05$)؛ بنابراین، می‌توان گفت هریک از این مولفه‌های متغیرهای مکنون به‌خوبی می‌توانند آن را تبیین کنند.

۹- مدل ساختاری پژوهش

بعد از حصول اطمینان از روایی و پایایی ابزار پژوهش با تحلیل داده‌های پرسشنامه، مدل معادلات ساختاری زیر به‌دست آمده است.

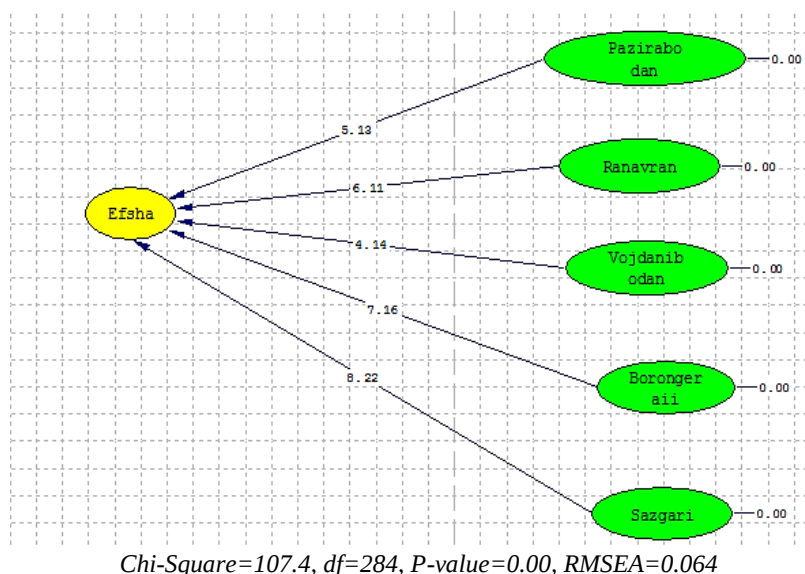
۹-۱- بررسی مدل پژوهش

شکل ۴ اعداد معنی‌داری الگو ساختاری را نمایش می‌دهد. همان‌طور که در شکل ۴ می‌بینیم تمامی مولفه‌ها در مدل ساختاری در سطح معنی‌داری قرار دارند و قدر مطلق (t -value) آن‌ها بیشتر از ۹۶/۱ می‌باشد و با توجه به مثبت بودن علامت این پارامترها بیانگر ارتباط میان متغیرهای نهفته با یکدیگر و همچنین با متغیرهای آشکار خود هم‌جهت می‌باشد که طبق روابط فرضی از پیش تعریف شده می‌باشد. در جدول ۱۳ شاخص‌های برازش مدل ساختاری نمایش داده شده است. با توجه به اعداد معنی‌داری حاصله و مقادیر مولفه‌های برازش، الگو و اطلاعات از برازش مقبول برخوردار می‌باشند و بدین ترتیب روایی مدل شود. شکل ۴ همچنین ضرایب تخمین استاندارد مدل ساختاری و تأثیر متغیرها بر روی یکدیگر را نشان می‌دهد.

جدول ۱۳ - مولفه‌های برازش الگوی ساختاری مدل.

نام شاخص	نماد	مقدار قابل قبول	مدل اندازه‌گیری
درجه آزادی	Df	--	284
کای اسکوئر	χ^2	$2df \leq \chi^2 \leq 3df$	107.949
کای اسکوئر بهینه‌شده	χ^2/Df	$2 \leq \chi^2/Df \leq 3$	2.632
نیکویی برازش	GFI	$.80 \leq GFI \leq .95$	0.808
ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	$0 \leq GFI \leq .10$	0.057
شاخص برازش تطبیقی	CFI	$.90 \leq CFI \leq .97$	0.963
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	$.50 \leq RMSEA \leq .8$	0.064
شاخص نیکویی برازش ایجازی	PGFI	$.60 \leq RMSEA \leq 1.0$	0.596
شاخص نیکویی برازش هنجار شده	PNFI	$.60 \leq PNFI \leq 1.0$	0.610

¹ Measurement model

شکل ۴- نمودار ضرایب تخمین استاندارد مدل ساختاری.

Figure 4- Diagram of the standard estimation coefficients of the structural model.

جدول ۱۴- ضریب مسیر، آمار t و نتیجه آزمون فرضیه‌ها برای تأثیر ویژگی‌های پنج‌گانه شخصیت بر افشای اختیاری.

Table 14- Path coefficient, t-statistics, and results of hypothesis testing for the effect of the five personality traits on voluntary disclosure.

جهت مسیر	برآورد ضریب	آماره T	نتیجه فرضیه
روان‌رنجوری << افشای اختیاری	-0.11	6.15	تایید
وجدانی‌بودن << افشای اختیاری	0.14	4.14	تایید
برون‌گرایی << افشای اختیاری	0.16	7.09	تایید
سازگاری << افشای اختیاری	0.22	5.22	تایید
پذیرا بودن << افشای اختیاری	0.12	5.13	تایید

۱۰- بحث و نتیجه‌گیری

از جمله اهداف گزارشگری مالی تهیه و ارایه اطلاعات جهت فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری منطقی سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان است. به همین خاطر ارایه اطلاعات مفید و مربوط با توان اثرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های مالی افراد که منتهی به اتخاذ تصمیم بهینه شود، از جمله نکات مهم است که توجه بسیاری از استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی را به خود جلب کرده است. برای مفید واقع شدن اطلاعات مالی در تصمیم‌گیری گروه‌های مزبور، اهداف گزارشگری مالی ایجاد می‌کند که اطلاعات مربوط به گونه‌ای مناسب افشا و دسترسی به این اطلاعات برای همگان ممکن باشد. خصوصیات روانی مدیران به‌عنوان تصمیم‌گیرندگان اصلی شرکت و تایید کنندگان نهایی گزارش‌های انتشار یافته شرکت می‌تواند به میزان زیادی در تنظیم و افشای اطلاعات شرکت نقش داشته باشد. این پژوهش با استفاده از نظرات ۱۸۰ مدیر مشغول در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق تهران به بررسی رابطه بین ویژگی‌های روانی و افشای اختیاری اطلاعات پرداخت. این مطالعه که از نوع شبه تجربی بود برای سنجش افشای اختیاری اطلاعات از پرسشنامه پارسیان و همکاران [9] استفاده شده است که شامل ۸ مولفه پیشینه اطلاعاتی، چشم‌انداز آتی، راهبری شرکتی و فرآیند داخلی نوآوری و رشد، اطلاعات فروش و مشتریان، سرمایه انسانی، عملکرد اجتماعی و زیست‌محیطی، اطلاعات مالی و در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت بود و برای محاسبه ویژگی‌های روانی از پرسشنامه پنج عاملی شخصیت گلدبرگ شامل روان‌رنجورگرایی، وجدانی‌بودن، برون‌گرایی، سازگاری و پذیرا بودن استفاده شد.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که در میان ویژگی‌های روانی مدیران تیپ شخصیتی روان‌رنجوری (۰/۱۱-) اثر منفی و معنی‌دار افشای اختیاری اطلاعات داشته و ویژگی‌های وجدانی‌بودن، برون‌گرایی، سازگاری و پذیرا بودن به ترتیب دارای اثری به میزان ۰/۱۶، ۰/۲۲، ۰/۱۲ و ۰/۱۲ بر افشای اختیاری اطلاعات بوده‌اند که از لحاظ آماری معنی‌دار بوده‌اند؛ بنابراین، نتیجه پژوهش موید آن است که ویژگی‌های روانی مدیران مالی می‌تواند در

افشای اختیاری اطلاعات موثر باشد. این نتیجه بیانگر این است که در کشور ما مدیران با انواع گوناگون ویژگی‌های شناختی با شرایط یکسان جهت اخذ تصمیمات مالی در راستای اهداف شرکت رفتار متفاوتی را از خود نشان می‌دهند که می‌تواند بر کیفیت افشای اطلاعات حسابداری بسیار موثر واقع شود. درباره اثرگذاری منفی خصوصیات روانی مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات می‌توان ادعا نمود که خصوصیات شخصیتی مدیران روان‌رنجور نسبت به دیگر مدیران آنان را در جهت انجام اقداماتی سوق می‌دهد که از عرف سرباززده و در پی توجه و ستایش دیگران هستند و در نهایت این اقدامات بر عملکرد سازمان تاثیر خواهند گذاشت. بنابراین، تعصبات شخصی و توهم‌های مثبت مدیران روان‌رنجور بر عرضه اطلاعات مالی به بورس اوراق بهادار موثر واقع شده و از این رو این مدیران تمایل دارند تا بازخوردهای منفی محرمانه از عقل خویش را نادیده بگیرند و اطلاعات را در زمان ارتباط با سهامداران در مورد عملکرد شرکت به‌طور طبیعی نادیده می‌گیرند. بعلاوه این امکان وجود دارد که مدیران روان‌رنجور آگاهانه اطلاعات ارسالی جهت متقاعد کردن سرمایه‌گذاران که پروژه‌های در حال انجام آتی امیدوارکننده‌ای دارند تحریف کنند. به این ترتیب بروز این پدیده در میان مدیران منجر به این خواهد شد تا با به‌کارگیری روش‌هایی سعی در کاهش افشای اطلاعات اختیاری به سرمایه‌گذاران و سهامداران دیگر داشته باشند. از سوی دیگر هر چه شخصیت مدیران بیشتر صفاتی از قبیل تحمل محرک‌های استرس و عوامل تنش‌زا، ثبات عاطفی پایین (ویژگی روان‌نژندی)، علاقه‌مندی به کسب تجربه‌های جدید، مشتاق تنوع، قدرت تحمل بالا در برابر ابهام (ویژگی پذیرابودن)، شایستگی، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و نظم درونی (ویژگی وجدانی‌بودن) را شامل شود؛ افشای اطلاعات اختیاری آن شرکت‌ها بهتر مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. بنابراین، پیشنهاد می‌گردد که سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی هنگام تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی و در ارزیابی خود از شرکت‌ها به ویژگی‌های روانی مدیران توجه کافی داشته باشند و از اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی صرفاً استفاده فنی نکنند، بلکه رد پای آثار روانی را برای تعیین محتوای کیفی اطلاعات گزارش شده بررسی نمایند تا با احاطه بیشتر بر اهداف مدیریت مقاصد گزارشگری را ارزیابی نمایند و تصمیم مناسب را اتخاذ نمایند.

فرضیه فرعی ۱- روان‌رنجورگرای مدیران مالی بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد روان‌رنجوری با ضریب بتای ۰/۱۱- بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد ($p < 0.001$).

روان‌رنجوری یکی از جوانبی است که پایه و اساس آن تجربه هیجانات نامطلوب و فرضی است. افراد روان‌رنجور ویژگی‌های اضطراب، خشم و کینه‌ورزی، افسردگی، هوسپاری به خویش و آسیب‌پذیری را دارند. این اشاره به توانایی فرد در تحمل استرس دارد. افراد با این ویژگی ثبات عاطفی پایینی دارند. این افراد نگران، عصبی، مایوس و ناامید، دارای استرس، خجالتی، آسیب‌پذیر و شتاب‌زده می‌باشند. افراد روان‌رنجور به‌طور معمول حضوری منفی در محیط کار خود داشته و عموماً دارای نگرش منفی نسبت به کار هستند. این امکان وجود دارد که در تصمیم‌گیری‌های گروهی دارای نفوذ هشیارکننده باشند که این امر از طریق شرح جوانب منفی تصمیم اخذشده، انجام می‌شود. یافته‌های حاصله با نتایج تحقیقات کریمی و همکاران [27] همسو می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد بعد شخصیتی روان‌رنجوری، انعطاف‌پذیری و توافق‌پذیری اثر معناداری بر مدیریت سود ندارند. حسابرسان مسئولیت‌پذیر، بهترین نوع حسابرسان برای کاهش مدیریت سود می‌باشند و حسابرسان برون‌گرا، مدیریت سود را افزایش می‌دهند.

فرضیه فرعی ۲- وجدانی‌بودن مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد وجدانی‌بودن با ضریب بتای ۰/۱۴ بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد ($p < 0.001$).

در تبیین این یافته می‌توان گفت این شاخص شامل احساس وظیفه، نیاز به پیشرفت و سازمان‌دهی می‌باشد. افراد وجدانی نظیر شایستگی، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و نظم درونی دارند. شخص با وجدان بالا، فردی شایسته، منظم، وظیفه‌شناس، هدف‌جو، دارای انضباط شخصی، وقت‌شناس و قابل اتکا (مشاور) است. وظیفه‌شناسی از جمله ویژگی است که در بسیاری از مواقع سازمانی مفید و مهم است و شاخص مناسبی برای پیش‌بینی عملکرد در بسیاری از مشاغل محسوب می‌شود؛ زیرا این افراد برای رسیدن به موفقیت نسبت دیگران تمایل بیشتری دارند [19]. در این راستا مطالعات حیدرپور و رجب دری [20] رابطه اخلاق حرفه‌ای و ویژگی‌های شخصیتی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها حاکی از آن است که میان اخلاق حرفه‌ای و برون‌گرایی، سازگاری، وجدانی‌بودن و پذیرابودن، همبستگی مثبت و معنادار و بین اخلاق حرفه‌ای و روان‌رنجوری همبستگی منفی معنادار برقرار است.

فرضیه فرعی ۲- وجدانی بودن مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد برون‌گرایی با ضریب بتای ۰/۱۶ بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد ($p < 0.001$).

این شاخص دارای یک سری ویژگی است که عبارت‌اند از اجتماعی و قاطع بودن، فعال و دوستدار دیگران بودن. افراد برون‌گرا ویژگی‌های جمع‌گرایی قاطعیت، فعالیت، هیجان‌خواهی و هیجان‌های مثبت دارند. برون‌گرایی به رده‌ای از صفات می‌گویند که شخص پراورزی، معاشرتی، جسور، فعال، هیجان‌طلب و دارای شور و شوق، دارای اعتماد به نفس و احساسات مثبت است [19]. افراد برون‌گرا به اجتماعی بودن، احساسی بودن و صمیمی بودن تمایل داشته و به‌طور معمول با افراد متفاوت بهتر کنار می‌آیند. برون‌گرایان در کار دارای روحیات و حالات مثبت هستند. نسبت به شغلشان، احساس رضایت بیشتر و عموماً درباره سازمان و محیط پیرامونی خود احساس بهتری دارند [21]. در این بین گودرزی و حاجیها [22] به این نتیجه دست یافتند که ویژگی‌های شخصیتی در شکل‌گیری قضاوت‌های اخلاقی حساب‌برسان بسیار موثر است.

فرضیه فرعی ۴- سازگاری مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد سازگاری مدیران با ضریب بتای ۰/۲۲ بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد ($p < 0.001$).

در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد سازگار دارای منطق بالا و قانونمند می‌باشند، لذا با توجه به این ویژگی، انتظار می‌رود که حساب‌برسان توافق‌پذیر در مواجهه با تقلب، الزام به رعایت اصول حساب‌برسی را سرلوحه کار خود قرار داده و احساس مثبت بیشتری از افشای اختیاری اطلاعات حساب‌برسی کسب کنند.

فرضیه فرعی ۵- انتقادپذیری مدیران بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد انتقادپذیری مدیران با ضریب بتای ۰/۱۲ بر افشای اختیاری اطلاعات تاثیر معناداری دارد ($p < 0.001$).

در تبیین این یافته می‌توان گفت که انعطاف‌پذیری با ایجاد حس تعلق و وفاداری نسبت به نسخه جامعه و ارزش‌های جمعی باعث می‌شود، پابندی و رعایت آیین رفتار حرفه‌ای افزایش یافته و میزان حس مسئولیت‌پذیری در مقابل افشای اختیاری اطلاعات افزایش می‌یابد.

منابع

- [1] Chauhan, Y., & Kumar, S. B. (2019). The value relevance of nonfinancial disclosure: Evidence from foreign equity investment. *Journal of multinational financial management*, 52-53, 100595. <https://doi.org/10.1016/j.mulfin.2019.100595>
- [2] Khani, A., & Mirbagheri Roudbarei, A. (2012). The effects of materiality threshold and managers' voluntary incentives on disclosure of information in the financial statement of companies listed in Tehran Stock Exchange. *Accounting and auditing review*, 19(67), 55-72. (In Persian). <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2012.28797>
- [3] Rabiee, K., Mehrani, K., & tahriri, A. (2020). Developing an voluntary disclosure quality assessment model. *Journal of management accounting and auditing knowledge*, 9(35), 187-206. (In Persian). https://www.jmaak.ir/article_16697.html?lang=en
- [4] Zalaghi, H., & Ghadami, M. A. (2018). Relationship between real earnings management and accruals earnings management with the transparency of accounting information in listed firms in Tehran Stock Exchange. *Journal of management and accountin school*, 15(58), 161-179. <https://www.sid.ir/paper/361489/en>
- [5] Mount, M. K., Barrick, M. R., & Stewart, G. L. (1998). Five-factor model of personality and performance in jobs involving interpersonal interactions. *Human performance*, 11(2-3), 145-165. <https://doi.org/10.1080/08959285.1998.9668029>
- [6] Sages, R. A., & Grable, J. E. (2010). Financial numeracy, net worth, and financial management skills: Client characteristics that differ based on financial risk tolerance. *Journal of financial service professionals*, 64(6). <https://fppperformancelab.org/wp-content/uploads/Financial-Numeracy-Net-Worth-and-Financial-Management-Skills-Client-Characteristics-that-Differ-based-on-Financial-Risk-Tolerance.pdf>
- [7] Naderi, S., Banitalebi Dehkordi, B., & Ghazanfari, A. (2017). The effect of personality types A, B, C and D auditors on the content of the audit report. *Journal of management accounting and auditing knowledge*, 5(20), 71-86. (In Persian). https://www.jmaak.ir/article_9495.html
- [8] Izi, R., Gharkaz, M., Saeidy, P., & Matoofi, A. (2018). Presentation of the quality model for the disclosure of accounting information based on the analysis of financial behavior of cognitive psychological viewers. *Journal of management accounting and auditing knowledge* 2018, 7(27), 63-82. (In Persian). https://www.jmaak.ir/article_12887.html

- [9] Parsian, H., Kazemi, H., & Rezazadeh, J. (2018). Identifying the components of voluntary disclosure between corporate governance system and information asymmetry in companies active in Tehran Stock Exchange. *Quarterly journal of financial economics*, 12(43), 107-132. **(In Persian)**. <https://www.sid.ir/paper/511423/fa>
- [10] Setayesh, M. H., Roosta, M., & Alizadeh, V. (2014). The relation between voluntary disclosure and performance of firms listed in Tehran Stock Exchange. *Empirical research in accounting*, 4(3), 153-168. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22051/jera.2015.1888>
- [11] Shokrkon, H., Mehrbizadeh Honarmand, M., & Novinnam, G. (2002). Investigating the relationship between personality traits and leadership styles of managers. *Journal of educational sciences*, 8(2), 87-106. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22055/edus.2002.16612>
- [12] Gholipor, A., Khanifar, H., & Fakheri Koozeh Kanan, S. (2009). Effects of manager's narcissism on organizational disturbance. *Organizational culture management*, 6(18), 79-93. **(In Persian)**. https://jomc.ut.ac.ir/article_22771.html?lang=en
- [13] Nikomaram, H., Jalili, A., & Rahnamay Roodposhti, F. (2012). Conceptual model for behavioral accounting. *Journal of management accounting and auditing knowledge*, 1(1), 55-72. **(In Persian)**. https://www.jmaak.ir/article_7310_en.html?lang=fa
- [14] Kocho, M. H., & Osboei, A. M. (2021). The effect of CEO narcissism on tax avoidance. *Journal of accounting and management vision*, 6(4), 1. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2021.80477>
- [15] Abbasi, E., & Izi, R. (2020). The role of the auditor's ethical decision to disclose financial and non-financial secrets. *Empirical studies in financial accounting*, 17(66), 149-172. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22054/qjma.2020.40599.1979>
- [16] Shafaat, A., Kashanipour, M., Gholami Jamkarani, R., & Jahangirnia, H. (2021). The effect of managers' personality type on earnings management and its moderating role in the relationship between earnings management and corporate social responsibility disclosure. *Journal of value and behavioral accounting*, 6(12), 308-343. **(In Persian)**. <https://b2n.ir/uh3930>
- [17] Aarum Andersen, J. (2000). Intuition in managers. *Journal of managerial psychology*, 15(1), 46-63. <https://doi.org/10.1108/02683940010305298>
- [18] Liao, C. H., San, Z., Tsang, A., & Yu, M. (2023). Executive extraversion and voluntary disclosure: Evidence from management earnings forecasts. *Asia-pacific journal of accounting & economics*, 30(1), 56-71. <https://doi.org/10.1080/16081625.2021.1947859>
- [19] McCrae, R., & Costa, J. (1996). Toward a new generation of personality theories: Theoretical contexts for the five-factor model. In *The five-factor model of personality: theoretical perspectives* (Vol. 51). <https://B2n.ir/zd3712>
- [20] Heydarpour, F., & Rajab Dari, H. (2017). An relasyon sa pag-ultanan kan propesyonal na etika asin mga ugali kan mga namumuhunan sa stock market. *Quarterly journal of ethics in science and technology*, 12(2), 161-164. **(In Persian)**. <https://ethicsjournal.ir/article-1-623-fa.html>
- [21] Haghshenas, H. (1999). Normative assessment of the NEO personality test, revised form. *Iranian journal of psychiatry and clinical psychology*, 4(4), 38-48. **(In Persian)**. <https://ijpcp.iuums.ac.ir/article-1-1757-fa.html>
- [22] Goodarzi, S., & Hajiha, Z. (2018). The relationship between personality characteristics and the formation of ethical judgments. *Ethics in science and technology*, 12(4), 167-173. **(In Persian)**. https://ethicsjournal.ir/browse.php?a_code=A-10-1-112&sid=1&slc_lang=fa
- [23] Moghimi, S. M. Khneifer, H., & Arabi Khan, M. (2008). A study of the relationship between personality style and management effectiveness in public organizations' managers. *Journal of public administration*, 1(1). **(In Persian)**. https://jipa.ut.ac.ir/article_27941.html?lang=en
- [24] Molanazari, M., & Esmaili Kia, G. (2014). Psychological characteristics contributing to expertise in audit judgment. *Accounting and auditing review*, 21(4), 505-526. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2014.52906>
- [25] Asadnia, A., Jalilpour, P., Ahmadi, V., & Baryaji, M. (2016). The relationship between personality characteristics and job performance among librarians of shahid Chamran University and medical Science University of Jondishapoor of Ahwaz. *Sciences and techniques of information management*, 2(1), 141-157. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22091/stim.2016.660>
- [26] Babaian, A., & Zandi, F. (2014). The role of psychological contract implementation on job burnout. *Improvement and transformation management studies*, 23(75), 97-114. **(In Persian)**. https://journals.atu.ac.ir/article_595.html
- [27] Karimi, Z., Yaghoobnezhad, A., Samadi Lorghani, M., & Pourali Mohammad, R. (2023). The impact of the five components of auditors' personality on earnings management. *Judgment and decision making in accounting and auditing*, 2(6), 95-114. **(In Persian)**. https://journals.iau.ir/article_702091.html
- [28] Ghani Dehkordi, Kh., Jafari Dehkordi, H., & Peyk Falak, J. (2023). The mediating role of financial risk aversion on the relationship between personality characteristics of senior managers and financial distress of companies with a futures research approach. *Journal of management futures studies*, 34(1), 104-125. **(In Persian)**. <https://sanad.iau.ir/fa/Journal/jmfr/Article/784157>
- [29] Golzadeh, F., & Abbasi Estmal, M. R. (2022). The effect of voluntary information disclosure on environmental costs with emphasis on internal control structure. *Application of chemistry in the environment*, 13(49), 63-72. **(In Persian)**. https://journals.iau.ir/article_697526.html
- [30] Pourgholami Dafchahi, G., Samadi Largani, M., Alikhani, R., & Pourali, M. (2022). The effect of voluntary disclosure of historical and forward-looking non-financial information on sustainability performance. *Journal of investment knowledge*, 11(44), 143-173. **(In Persian)**. http://www.jik-ifea.ir/article_20335.html?lang=en
- [31] Sadeghi Yakhdani, Gh., & Khani, A. (2022). Analyzing the effect of voluntary information disclosure on the implied risk premium of stocks in each of the capital market cycles. *Accounting knowledge magazine*, 13(3), 113-135. **(In Persian)**. https://journals.uk.ac.ir/article_3173.html

- [32] Zamani, Sh., Zanjirdar, M., & Lal Bar, A. (2022). Meta-analysis of voluntary and mandatory disclosure of financial and non-financial information on market reaction. *Capital market analysis quarterly*, 2(2), 1-27. (In Persian). <https://civilica.com/doc/1594433/>
- [33] Zhang, Q., Tang, W., & Zhang, J. (2018). Who should determine energy efficiency level in a green cost-sharing supply chain with learning effect? *Computers & industrial engineering*, 115, 226–239. <https://doi.org/10.1016/j.cie.2017.11.014>
- [34] Shou, B., Fang, Y., & Li, Z. (2022). Information acquisition and voluntary disclosure with supply chain and capital market interaction. *European journal of operational research*, 297(3), 878–889. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2021.04.058>
- [35] Kim, E. (2022). The effect of female personnel on the voluntary disclosure of carbon emissions information. *International journal of environmental research and public health*, 19(20), 13247. <https://doi.org/10.3390/ijerph192013247>
- [36] Kamei, K. (2020). Voluntary disclosure of information and cooperation in simultaneous-move economic interactions. *Journal of economic behavior & organization*, 171, 234–246. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2020.01.022>
- [37] Moghtader Mansouri, A., Rahimi, G., Bohlouli, N., & Nezha Irani, F. (2020). Identification and structural pattern of top managers' psychological traits in the oil industry. *Strategic studies in the oil and energy industry*, 22(1), 135-144. (In Persian). <https://www.sid.ir/paper/380710/en>
- [38] Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications. <https://B2n.ir/jd4986>